

lempeligt kunde bringes over i Dagskoleundervisningens Form, og jeg synes, at det er Haandværksmestrenes Pligt i deres Fags Interesse at deltage i disse Overvejelser og yde dem Støtte. Jeg har udtalt, at jeg for mit Vedkommende nødigt vilde tage noget Initiativ i denne Sag, men jeg henstillede til Skolernes ledende Mænd at tage Spørgsmaalet op og lovede at vise Sagen den størst mulige Interesse. Ved disse ledende Mænd forstaaer jeg ikke blot Skolernes Forstandere og Lærere, men ogsaa den Kreds af næringsdrivende, som staaer bag ved Skolerne. Jeg tror, det vilde være i Haandværkernes Interesse, om man begyndte at se sig om efter nye Veje paa dette Omraade.

Det ærede Medlem for Københavns 7de Valgkreds (Fraenkel) holdt jo saa i Dag en stor Tale om den Kommission, som det ærede Medlem ønskede nedsat. Jeg haaber, man vil undskylde, at jeg ikke er i Stand til med saa kort Varsel, som her er givet, at imødegaa en saa udførlig Tale. Men jeg vil dog gerne drage enkelte Punkter frem. Det ærede Medlem syntes mindre tilfreds med den Tendens, den Opfattelse af Samfundsvirksomheden, af det økonomiske Liv, som han sporede i de faa Bemærkninger, jeg henvendte til ham forleden. For saa vidt det ærede Medlem ikke fandt disse Bemærkninger tilstrækkeligt klare, vil jeg ikke modsige ham. De Bemærkninger, som det ærede Medlem fremsatte, og som jeg skulde svare paa, var nemlig ikke meget klare. Som man raaber i Skoven, faar man Svar, og jeg kunde vanskeligelt gaa ind paa andet, end hvad det ærede Medlem havde fremført, og saa forsøge paa at udfinde, hvad det egentlig var, det ærede Medlem vilde. Og det har jeg gjort. Jeg fremdrog det Spørgsmaal, om der her i Landet findes Købere og Sælgere, som ikke kan finde hinanden. Det ærede Medlem saa heri et Udtryk for, at jeg mente, det økonomiske Liv forløber med Naturlovens Nødvendighed. Han var misfornøjet med, at jeg havde benyttet det Udtryk, at vi ikke under den nuværende Situation skulde give os til at finde paa nye Næringsveje, ophjælpe nye Næringsveje. Jeg mener, at Staten under de nuværende Forhold ikke kan være forpligtet til at opfinde og bringe til Udførelse nye Næringsveje. Jeg holder paa, at det økonomiske Liv skal udvikle sig med den Naturlighed, som viser sig i, at der er en Køber, som finder en Sælger, eller om-

vendt. Ethvert Forsøg fra Statens Side paa at fremkalde en kunstig Produktion eller en Produktion, for hvilken man ikke kan skaffe naturlig Afsætning; vil i Virkeligheden blot lammé Samfundet, lægge Beslag paa den tilstedeværende Kapital til Skade for den naturlige Produktion og den naturlige Omsætning.

Det er meget rigtigt, hvad det ærede Medlem nævnedes flere Eksempler paa, at en bestemt Artikel fabrikeres i et bestemt Land, uden at man kan paavise nogen naturlig Sammenhæng. Den naturlige Sammenhæng er den, at der er en Mand, som forstaaer at finde paa. Det er det, Producenter og Købmænd skal kunne forstaa; de skal kunne finde paa, hvad de kan tjene Penge ved. Kan de ikke det, er de ikke de Købmænd og de Producenter, de bør være, og det, de skal finde paa at producere og sælge, er de Varer, for hvilken man for Tiden kan finde Afsætning. Jeg mener ikke, Staten skal give sig til at frembringe Virksomhed. Staten har ingen Forpligtelse og ingen Ret til dette. Den enkelte, som sidder i en eller anden Bedrift, skal selv finde paa, hvad det kan nytte at fremkomme med. Men hvis han møder Hindringer paa sin Vej, hvis der er et eller andet Omraade, hvor Staten kan hjælpe ham, saaledes at hans Virksomhed trives bedre end ellers, vil det være Statens Op-gave at fjerne disse Hindringer, saa vidt det er muligt, og det er dermed, Staten for Tiden er i høj Grad beskæftiget, i saa høj Grad, at der vel endogsaa er dem, som mener, at Staten i for høj Grad har beskæftiget sig med disse Forhold.

Det ærede Medlem vilde jo have en Kommission, og jeg spurgte: Hvad skal denne Kommission bestille? Nu indrømmer det ærede Medlem, at det Spørgsmaal fra min Side var ganske berettiget, og han oprullede et stort Billede af, hvorledes Samfundet kan forventes at udvikle sig under de to Forudsætninger, man kan tænke sig: den ene, at vi kommer med i Krigen, den anden, at vi holder os udenfor. Det ærede Medlem henviste til, hvilken Omsorg man lægger for Dagen fra et andet Lands Side med Hensyn til Organisationen af ikke blot det militære og det offentlige Liv, men ogsaa det økonomiske og det civile Liv. Jeg tror alligevel, det ærede Medlem vurderer dette Lands Foranstaltninger noget forkert. Jeg tror, disse Foranstaltninger alle skal ses i Belysning af, hvad Staten har Brug for i det givne